

Återrapportering

Mappning mellan svenska
yrkesbenämningar och ESCO

Innehåll

1	Bakgrund	5
2	Syfte, mål och koppling till Arbetsförmedlingens uppdrag.....	5
3	Beskrivning av uppdraget och leverans	6
4	Målgrupp/Mottagare	6
5	Hur har arbetet bedrivits?.....	6
6	Status för genomförandet.....	10
7	Utmaningar och möjligheter	10

Förord

Denna rapport har tagits fram med anledning av följande regeringsuppdrag.

Uppdrag till Arbetsförmedlingen att inrätta ett register för att kartlägga den svenska yrkesklassificeringen (A2109/01358/A)

Arbetsförmedlingen ska inrätta ett preliminärt register för att kartlägga den svenska yrkesklassificeringen i enlighet med artikel 19.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 av den 13 april 2018 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013, senast den 18 juli 2021. Kartläggningen ska ske mot den förteckning över färdigheter/kompetenser och yrken i den europeiska klassificeringen som beskrivs i Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1020 av den 18 juli 2018 om antagande och uppdatering av förteckningen över färdigheter/kompetenser och yrken i den europeiska klassificeringen för användning av digital matchning via den gemensamma it-plattformen för Eures.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 31 mars 2021.

Beslutet i ärendet har fattats av generaldirektör Maria Mindhammar. Föredragande har varit Rita Bergenhill, kvalificerad handläggare vid VO Direkt (enheten JobTech). Övriga som deltagit i den slutliga handläggningen är David Norman, Petter Nygård och Christer Niklasson vid VO Direkt (enheten JobTech).

Beslutet är fastställt digitalt i Diariet och saknar därför namnunderskrifter.

Maria Mindhammar, generaldirektör

Rita Bergenhill, kvalificerad handläggare

1 Bakgrund

Att utveckla en EU-gemensam klassificering av yrken, kompetenser och kvalifikationer (European Classification of Skills/Competencies, Qualifications and Occupations, ESCO) har varit ett prioriterat initiativ inom EU:s tillväxtstrategi Europa 2020.

Syftet med ESCO är att underlätta digitalt utbyte av information om lediga jobb och Cv:n inom EU, till exempel mellan arbetsförmedlingar eller andra rekryteringsföretag i europeiska länder.

EU-kommissionen har ansvarat för utformningen och utvecklingen av ESCO i samarbete med Europeiskt centrum för utveckling av yrkesutbildning, Cedefop. Sammanlagt 27 sektorsspecifika referensgrupper med representanter från den europeiska arbetsmarknaden har varit involverade i utvecklingsprojektet.

Yrken och kompetenser i ESCO har översatts till samtliga officiella EU-språk, det finns också en nedladdningsbar fil på arabiska.

Datan i ESCO finns tillgänglig via olika format, bland annat ett kostnadsfritt API.

En första version, ESCO v.1, lanserades under sommaren 2017. Sedan dess har uppdateringar gjorts. Bland annat har en ny kompetensstruktur införts och beskrivningar och namn på yrken och kompetenser reviderats.

ESCO baseras på de så kallade yrkesmallar som svenska Arbetsförmedlingen utvecklat och som översattes till samtliga EU-språk och implementerades i Eures-portalen år 2005.

Arbetsförmedlingen har också varit delaktig i utvecklingen av ESCO.

ESCO ska implementeras i den EU-gemensamma IT-plattformen Eures (European Job Mobility Portal) för att fungera som ett översättningsverktyg som möjliggör att EU-ländernas matchningsunderlag kan kommunicera med varandra. Inför det behöver samtliga medlemsländers nationella yrkesklassificeringar mappas mot ESCO i enlighet med artikel 19.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/598.

2 Syfte, mål och koppling till Arbetsförmedlingens uppdrag

Resultatet av mappningen ska användas vid digital matchning via den EU-gemensamma IT-plattformen Eures.

Målet är att på EU-nivå underlätta arbetsgivare att rekrytera medarbetare, underlätta för arbetssökande att hitta jobb samt öka den geografiska rörligheten av arbetskraften.

Målet har direkt koppling till mobilitetsprojektet Your first EURES job/Ditt första Eures-jobb. Också den nya versionen av det digitala europeiska verktyget för studie- och karriärplanering Europass kommer att använda ESCO.

3 Beskrivning av uppdraget och leverans

Den 11 juli 2019 fick Arbetsförmedlingen enligt ett Regeringsbeslut uppdrag att kartlägga yrken i den svenska yrkesklassificeringen mot yrken i den EU-gemensamma klassificeringen av kompetenser, kvalifikationer och yrken kvalifikationer (European Classification of Skills/Competencies, Qualifications and Occupations, ESCO).

Uppdraget gavs i enlighet med artikel 19.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/598. Uppdraget med rubriken ”Uppdrag till Arbetsförmedlingen att inrätta ett register för att kartlägga den svenska yrkesklassificeringen” har Regeringskansliets diarienummer A2019/01358/A och AF-diarienummer Af-2019/0032 0573.

Resultatet av uppdraget ska redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet senast under mars 2021 och skickas till EU-kommissionen senast den 18 juli 2021.

4 Målgrupp/Mottagare

Målgruppen för uppdraget är användare av Eures-portalen, både arbetsgivare och arbetssökande inom EU.

Mottagaren av uppdraget är Arbetsmarknadsdepartementet. Mottagaren av resultatet, själva mappningen av yrken är ESCO Sekretariatet inom EU-kommissionen.

5 Hur har arbetet bedrivits?

Arbetsförmedlingen fick tillgång till mappningsplattformen som EU-kommissionen tillhandahåller från den 26 april 2019.

Under hösten 2019 slutfördes mappningen av samtliga 3320 svenska yrkesbenämningar som ingick i databasen som skickades till ESCO-sekretariatet.

I januari 2021 färdigställdes också mappningen av samtliga 2942 ESCO-yrken mot svenska yrkesbenämningar.

Åtterrapportering

Uppdraget har i praktiken inneburit en manuell genomgång och analys av begreppen i den svenska klassificeringen och i ESCO. I relevanta fall har kopplingar gjorts mellan de 3320 svenska yrkesbenämningar och de 2942 yrken som finns i ESCO version 1.

Både svenska yrkesbenämningar och yrken i ESCO har koppling till den internationella yrkesklassificeringen International Standard Classification of Occupations ISCO som ILO ansvarar för.

Genomgången och analysen har påverkat också svenska yrkesbenämningar en hel del i form av ett stort antal uppslag för uppdateringar.

För att åstadkomma en komplett mappning av yrken har Arbetsförmedlingen valt att genomföra dubbelriktad så kallad bi-directional mapping, vilket innebär att svenska yrkesbenämningar har mappats mot ESCO-yrken, därefter har ESCO-yrken mappats mot svenska yrkesbenämningar. Fördelen med den dubbelriktade mappningen är att begreppen som ska mappas hanteras ur flera perspektiv, vilket är gynnsamt för kvaliteten av arbetet.

I den digitala plattform som ESCO Sekretariat har utvecklat kan yrkesbenämningarna mappas mot varandra på följande sätt:

Exact match – yrkesbenämningen i den ena yrkesklassificeringen motsvarar benämningen i den andra klassificeringen gällande arbetsuppgifterna. Lydelsen kan vara identisk men behöver inte vara det.

Exempel:

Den svenska yrkesbenämningen Skogsmaskinförare har 'exact match' med ESCO-yrket Skogsmaskinförare (både arbetsuppgifterna och lydelsen är identiska).

Den svenska yrkesbenämningen Resebyråchef har 'exact match' med ESCO-yrket Chef på resebyrå (arbetsuppgifterna är desamma men lydelsen är inte identisk)

Undantag: I ett antal fall är lydelsen identisk men eftersom arbetsuppgifterna inte motsvarar varandra, är det inte exact match. I de flesta fallen beror detta på felaktig översättning eller på att beskrivningen snarare handlar om ett enstaka jobb i stället för ett yrke. Arbetsförmedlingen har kommenterat dessa avvikelser för ESCO Sekretariatet.

Exempel på undantag:

Den svenska yrkesbenämningen Installationsingenjör har inte mappats mot ESCO-yrket Installationsingenjör. Även om lydelsen är identisk, är arbetsuppgifterna och innehållet i yrken inte likadant.

Den svenska yrkesbenämningen Installationsingenjör finns i yrkesgruppen för Ingenjörer och tekniker inom elektroteknik och definieras som "Utför tekniskt arbete i samband med konstruktion, tillverkning, montering, drift, underhåll och reparation av elektroteknisk utrustning och system."

ESCO-yrket installationsingenjör definieras som "Installationsingenjörer övervakar och styr installationen av anläggningar, vilket ofta tar många år att projektera och konstruera. De garanterar säkerheten, undviker risker och strävar efter att optimera kostnaderna. De skapar även konstruktiv systemutformning och utför provningar på installationssystem. De fastställer det material som behövs för att bygga dessa system och kostnaderna och använder CAD-programvara för att utforma dessa system."

More specific – den svenska yrkesbenämningen är mera specifik än ESCO-yrket – eller vice versa

Exempel

Den svenska yrkesbenämningen Radiolokförare har en 'more specific -mappning' mot ESCO-yrket Lokförare

More general – den svenska yrkesbenämningen är mera generell än ESCO-yrket – eller vice versa

Exempel

Den svenska yrkesbenämningen Regiassistent har 'more general -mappning' mot ESCO-yrket Regiassistent, teater

Close match – arbetsuppgifterna för den svenska yrkesbenämningen är liknande med ESCO-yrket – eller vice versa

Enligt instruktioner från ESCO Sekretariatet behöver en 'Close match -mappning' kompletteras med mappning mot en yrkesgrupp

Exempel

Den svenska yrkesbenämningen Kvinnojoursarbetare har 'close match -mappning' mot ESCO-yrket Operatör, stömlinje

Mappning endast mot en kod i den internationella

yrkesklassificeringen ISCO – Motsvarighet till yrket saknas men arbetsuppgifterna bedöms ändå likna de som tillhör den aktuella yrkesgruppen

Exempel

Den svenska yrkesbenämningen Taktiterapeut har mappats mot yrkesgruppen Utövare av komplementär och alternativ medicin. Yrkesgruppen får här per automatik en 'more general-mappning' till yrkesbenämningen.

No related concept in target classification - Alternativ 1

Yrkesbenämningen i ESCO-klassificeringen är för diffus/allmän eller för detaljerad för att mappa.

Exempel

ESCO-yrket "Chef, rättstjänst" har markerats som 'no related'

No related concept in target classification - Alternativ 2

ESCO-yrken som endast är en arbetsuppgift för svenska yrken och som inte förekommer i rekryteringssammanhang i Sverige

Exempel

ESCO-yrket "Blodprovtagare" har markerats som 'no related'

Mappningen av yrkesbenämningar har genomförts på så kvalitativt sätt som möjlig med hjälp av samtliga mappningsalternativ. Bedömningar av enskilda mappningar har gjorts utifrån den information som finns kopplad till yrkena, exempelvis beskrivningar, namn och till vilken ISCO-yrkesgrupp de är kopplade och hur ISCO-yrkesgrupperna är beskrivna.

Kompetensbegrepp och ESCO skills

Återrapportering

Arbetsförmedlingen har också analyserat och kartlagt kompetensbegrepp i den svenska taxonomin mot ESCO skills men avstått från att mappa dessa.

Anledningen är att grundtanken, upplägget och uttrycken i ESCO-kompetenser skiljer sig avsevärt från svenska kompetensbegrepp. Endast 93 av 13 485 ESCO-skills är till lydelsen identiska med svenska kompetensbegrepp.

ESCO-skills delas in i kategorierna:

- (1) Attityder och värderingar
- (2) Kunskaper
- (3) Språkfärdigheter och språkkunskaper
- (4) Färdigheter.

Av dessa kategorier är det endast Kunskaper som kan jämföras med de svenska kompetensbegreppen. Språk hanteras inom Arbetsförmedlingen i ett separat värdeförråd.

De flesta kompetensbegrepp saknar därför motsvarighet i ESCO, vilket blir tydligt exempelvis i yrket Distributionsförare, som är den vanligaste inriktningen för lastbilsförare. I den svenska yrkesklassificeringen ingår Distributionsförare i yrkesgruppen för lastbilsförare. Kompetensbegreppen för den yrkesgruppen har kvalitetssäkrats med Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd TYA och bransch- och arbetsgivarorganisationen Transportföretagen (bilaga 1). Bilaga 2 visar ESCO-yrket Distributionsförare med ESCO-kompetenser.

Svenska kompetensbegrepp har i möjligaste mån kvalitetssäkrats med arbetsgivar- och branschorganisationer, yrkesnämnder och rekryterare. De består av begrepp som speglar exempelvis legitimationer, certifikat, yrkesbevis, behörighet alternativt arbetsmetoder för att utföra ett visst arbete. Begreppen är kopplade till relevanta yrkesgrupper i den svenska yrkesklassificeringen.

ESCO-kompetenser är kopplade till ESCO-yrken och tenderar att beskriva arbetsuppgifter. Många av begreppen är också inaktuella eftersom de beskriver moment som antingen är arbetsuppgifter i ett annat yrke eller inte längre existerar på den svenska arbetsmarknaden.

Också kvaliteten av översättningar är låg och i många fall missvisande. Exempelvis ESCO skill 'operate follow-me vehicles' har översatts till 'köra vägledningsfordon'.

ESCO-kompetenser är framtagna framför allt med hjälp av maskinell analys av annonser på lediga jobb. Att enbart använda annonserna som källa är problematiskt eftersom kvaliteten och innehållet i dem varierar stort. Det är en utmaning för arbetsgivare att ge uttryck för den faktiska kompetensen som efterfrågas, det vittnar flera arbetsgivar- och branschorganisationer om.

En kvalitetssäkring i samråd med sakkunniga om rekryteringsprocesserna och om det faktiska kompetensbehovet inom respektive sektor är därför en förutsättning för att kompetenserna ska vara användbara i matchning mellan lediga jobb och arbetssökande.

6 Status för genomförandet

Arbetsförmedlingen har slutfört uppdraget att mappa de yrkesbenämningar som skickades till ESCO Sekretariatet under våren 2019. I januari 2021 slutfördes också mappningar av ESCO-yrken mot de svenska yrkesbenämningar.

För att säkerställa att mappningarna är så aktuella som möjligt, kommer mappningen att kompletteras med uppdateringar av yrkesbenämningar. Det görs under juni 2021.

7 Utmaningar och möjligheter

Utöver resultatet av arbetet som de 27 sektorsspecifika referensgrupperna har utfört, består yrken och kompetenser i ESCO av begrepp framtagna med hjälp av maskinell analys av annonser på lediga jobb. Det innebär att en del av ESCO-yrken är ytterst detaljerade och speglar snarare ett enskilt jobb medan andra yrken är så generellt beskrivna att det låter osannolikt att en arbetstagare skulle kunna utföra alla de arbetsuppgifter som yrkena i så fall skulle innefatta och som därför inte har kunnat mappas.

Också översättningar har många gånger varit missvisande eller inkorrekta, vilket Arbetsförmedlingen har kommenterat för ESCO Sekretariatet.

Mappningsarbetet utgör en viktig möjlighet till kvalitetshöjning av de begrepp som ESCO hanterar men det kommer att bli en utmaning för ESCO Sekretariatet att sammanställa samtliga medlemsländers mappningsresultat och kommentarer till en helhet.

Frågor om hur interoperabilitet mellan systemen för den svenska klassificeringen och ESCO ska se ut är ännu inte utredda, där kommer en fortsatt dialog med ESCO-sekretariatet vara nödvändig.

För att ESCO också framöver ska spegla de begrepp som är aktuella i rekryteringssammanhang, behöver rutiner för uppdateringar fastställas.

Det finns en gruppering, ESCO Member States Working Group (ESCO MSWG) med representanter från Arbetsmarknadsdepartementet och Utbildningsdepartementet. Det är önskvärt att frågorna kring kvalitetssäkringen av begreppen och kring framtida uppdateringar tas upp i möten för ESCO MSWG och att Arbetsförmedlingen informeras om besluten.

För närvarande finns det i Eures-portalen ingen funktionalitet för att synliggöra de olika varianterna av mappningen (more general, more specifik, close match). Därför är det oklart hur resultatet av mappningarna kommer att användas.

Ett önskat resultat är att lediga jobb och Cv:n synliggörs i Eures-portalen och att sökresultaten rangordnas enligt relevans.

Återrapportering

Möjligheter kommer även finnas för andra parter att utveckla tjänster och tillämpningar med hjälp av den länkning av data mellan EU-länders arbetsmarknader som mappningsarbetet lägger grunden till.